

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J.**, bývajúceho vo V., zastúpeného JUDr. P., advokátom v K., proti žalovanej **RaP.**, so sídlom v K., IČO: X., zastúpenej JUDr. G., advokátom v K., **o zaplatenie 2.513 Eur s príslušenstvom a iné**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 40 C 121/2009, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 13. júna 2013 sp. zn. 5 Co 73/2013, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania 127,40 Eur k rukám advokáta do 3 dní.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou doručenu Okresnému súdu Košice I 13. marca 2009 domáhal po poslednej úprave petitu, uloženia žalovanej povinnosti zaplatiť mu sumu 2.513 Eur s 9,25% úrokom z omeškania od 28. januára 2012 na tom skutkovom základe, že so žalovanou uzatvoril poisťnú zmluvu so začiatkom poistenia od 27. januára 1997, na dobu trvania 15 rokov a dobou plnenia 10 rokov, s mesačným poisťným vo výške 358,- Sk. Poisťná zmluva bola uzatvorená pre riziko smrti na sumu 50.000,- Sk a prípad dožitia na sumu 75.707,- Sk.

Žalovaná podaním doručeným Okresnému súdu Košice I 11. mája 2012 uplatnila vzájomný návrh, ktorý pred začatím prvého pojednávania vzala späť v celom rozsahu a nárok žalobcu uznala do výšky 1.659,70 Eur.

Okresný súd Košice I rozsudkom zo 4. októbra 2012 č.k. 40 C 121/2009-347, uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.513 Eur s 9% úrokom z omeškania od 28. januára 2012 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol, konanie o vzájomnom návrhu žalovanej zastavil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 1.309,70 Eur do troch dní a na účet súdu zaplatiť súdny poplatok vo výške 150,50 Eur. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že účastníci uzatvorili podľa ustanovení Občianskeho zákonníka poistnú zmluvu, ktorá mala všetky požadované náležitosti a boli v nej upravené všetky poistné podmienky. Zmluva o poistení je občianskoprávnym vzťahom, v ktorom majú účastníci rovnaké postavenie a preto k zmene obsahu takejto zmluvy môže dôjsť len na základe dohody účastníkov, príp. dôvodov upravených v Občianskom zákonníku. Žalovaná doručila žalobcovi návrh na zmenu poistnej zmluvy, ktorú žalobca neprijal, preto k zmene obsahu poistnej zmluvy nedošlo. Súd prvého stupňa poukázal tiež na ustanovenie § 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého poistiteľ nemôže vypovedať poistenie osôb s výnimkou poistenia pre prípad úrazu. Uviedol, že žalovaná oznámila žalobcovi zánik poistenia, ku ktorému malo dôjsť v dôsledku krokov vykonaných Národnou bankou Slovenska, ako dohliadajúcim orgánom. Rozhodnutie dohliadajúceho orgánu však neumožňovalo žalovanej zmeniť už existujúce poistné zmluvy, navyše nevznikla ani situácia objektívnej nemožnosti plnenia. S poukazom na ustanovenie § 575 ods. 3 Občianskeho zákonníka uviedol, že v danom prípade bolo plnenie možné s väčšími nákladmi, čo preukázala sama žalovaná znaleckým posudkom, ktorým vyčíslila svoju stratu a ušlý zisk v dôsledku nesprávnej kalkulácie poistného. Konštatoval, že 27. januára 2012 došlo k zániku poistenia uplynutím doby a k vzniku nároku žalobcu na poistné plnenie pre prípad dožitia vo výške 2.513 Eur. V súlade s ustanovením § 3 ods. 1 nar. vlády č. 87/1995 Zb. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 9% od 28. januára 2012, vo zvyšku v tejto časti (0,25%) návrh žalobcu zamietol. Konanie o vzájomnom návrhu žalovanej s poukazom na ustanovenie § 96 ods. 1, 3 O.s.p. zastavil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 2 O.s.p., vznikom trov na právnom zastúpení a prevažnom úspechu v konaní. Rozhodnutie o poplatkovej povinnosti odôvodnil ustanovením § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb., oslobodením žalobcu od poplatkovej povinnosti a neúspechom žalovanej v konaní.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej rozsudkom z 13. júna 2013 sp. zn. 5 Co 73/2013 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2, O.s.p. ako vecne správny potvrdil, keď dospel k záveru, že súd

prvého stupňa úplne zistil skutkový stav veci, vec správne právne posúdil, odôvodnenie rozsudku má podklad v zistení skutkového stavu a odvolací súd sa ním v celom rozsahu stotožnil. K jednotlivým odvolacím námietkam žalovanej uviedol, že tieto nemožno považovať za dôvodné, pretože v konaní nedošlo k žiadnej tvrdenej inej vade konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nedôvodná je i námietka týkajúca sa neúplne zisteného skutkového stavu veci, nevykonanie žalovanou navrhovaných dôkazov odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa nepovažoval za rozhodujúce pre rozhodnutie v prejednávanej veci, navyiac je vecou úvahy súdu, ktoré dôkazy vykoná a súdom vykonané dôkazy v prejednávanej veci boli dostačujúce pre rozhodnutie v danej veci. Odvolací súd ďalej uviedol, že súd prvého stupňa sa riadne a presvedčivo vypořiadal tiež s tvrdenou a preukázanou dostatočnou a objektívnou nemožnosťou plnenia na strane žalovanej v spojení s jej nemožnosťou zotrvania v právnom vzťahu so žalobcom. Za správny považoval aj záver súdu prvého stupňa týkajúci sa dôsledkov vyplývajúcich z vykonaného dohľadu zo strany N., ktorá zistila nedostatky činnosti žalovanej, ktorej bolo uložené napraviť zistené nedostatky, v dôsledku čoho súd neuznal obranu žalovanej o ich určenosti N. a nemožnosti podľa § 800 ods. 3 Občianskeho zákonníka žalovanej podľa ods. 1 vypovedať poistenie osôb, s výnimkou poistenia pre prípad úrazu. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa vec správne právne posúdil a preto ani túto námietku žalovanej nepovažoval za dôvodnú. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že nedošlo k vzniku takej právnej skutočnosti, ktorá by znamenala zánik poistného vzťahu, keď neprijatie návrhu na zmenu poistných podmienok takou skutočnosťou byť nemôže. Za relevantnú nepovažoval ani námietku žalovanej, že došlo ku vzniku právnej nemožnosti plnenia. K výhrade žalovanej, že súd mal zohľadniť jej kompenzačnú námietku podľa § 98 O.s.p. spočívajúcu v uplatnení si dlžného poistného vo výške 732,95 Eur, ktoré jej mal žalobca podľa správnych matematických vzorcov vyplatiť, odvolací súd zdôraznil, že žalovaná vzala svoj vzájomný návrh v celom rozsahu späť s odôvodnením, že takýto návrh stratil svoju opodstatnenosť, v dôsledku čoho súd prvého stupňa v tejto časti konanie zastavil. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanoveniami § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná. Navrhla rozsudok odvolacieho ako aj prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. Dovolanie odôvodnila § 241 ods. 2 písm. a/, pretože v konaní došlo k vade podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., čím sa žalovanej odňala možnosť konať pred súdom, na základe toho, že súdy opomenuli v rámci vykonávania dôkazov listinami správny procesný

postup podľa § 129 O.s.p., odvolací súd vec v odvolacom konaní posúdil aj podľa ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda z pohľadu ustanovenia, ktoré nebolo predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom bez toho, aby odvolací súd postupoval podľa § 213 ods. 2 O.s.p. Konanie je postihnuté tzv. inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), pretože súdy opomenuli svoju povinnosť podľa § 118 ods. 2 O.s.p. a rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Ďalej uviedla, že prvostupňový súd zrejme opomenul vykonať svoju procesnú povinnosť predpísanú v § 118 O.s.p. účastníkom konania uviesť, ktoré právne významné skutkové tvrdenia považuje za zhodné, ktoré právne významné okolnosti považuje za sporné, ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy nevykoná. Ďalej na to uviedla, že z toho, že kalkulácie a sadzby poistenia ustanovil ako právne záväznú okolnosť štát vyplýva, že určenie ceny poistenia a tomu zodpovedajúceho poistného plnenia nebolo v poistnej zmluve žalobkyne (správne „žalovanej“) jej slobodným prejavom vôle, nebolo štandardným podnikateľským rozhodnutím obchodného vedenia, ale bolo dôsledkom záväzného schválenia štátneho orgánu, a preto ani vada určenia peňažných parametrov poistenia nemôže byť jej podnikateľským rizikom. Podnikateľským rizikom podnikateľa nie sú dôsledky nezákonného rozhodnutia, resp., dôsledky nesprávneho postupu štátneho orgánu. Ďalej ešte poukázala na skutočnosť, že úradný postup štátneho orgánu, ktorý tú istú vec posúdil dvakrát s odstupom času opačne, nemožno považovať za správny úradný postup. Zásada civilného práva pacta sunt servanda nie je podľa názoru dovolateľky absolútnou zásadou a v tejto súvislosti poukázala na znenie § 493 Občianskeho zákonníka. Zároveň navrhla odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia.

Žalobca navrhol dovolanie žalovanej odmietnuť, pretože žiaden z uvádzaných dovolacích dôvodov nie je daný. Žiadal priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Podmienky prípustnosti dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O.s.p.

Dovolanie je zásadne prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), alebo proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolaním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“), možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka namietala odňatie možnosti konať pred súdom predovšetkým tým, že odvolací súd v rozpore s ustanovením § 213 ods. 2 O.s.p., t.j. prekvapivo, rozhodol na základe ustanovení § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, ktoré neboli predmetom právnych úvah pred prvostupňovým súdom. Táto jej námietka bola zjavne nenáležitá, pretože odvolací súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia vyporiadal len s jednotlivými konkrétnymi námietkami uvádzanými v odvolaní. Pokiaľ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádzalo z ustanovenia § 797 a nasl. Občianskeho zákonníka, bolo dôsledkom zmeny žaloby, ku ktorej došlo v priebehu prvostupňového konania podaním zo 14. februára 2012, ktorú zmenu pripustil súd prvého stupňa uznesením z 13. marca 2012 č.k 40 C 121/2009-291. O možnom použití týchto ustanovení bola žalovaná informovaná už v súvislosti s doručením predmetného uznesenia. Voči uplatnenému nároku na poistné plnenie v dôsledku skončenia poistenia uplynutím doby poistenia dohodnutej v poistnej zmluve, vzniesla žalovaná len kompenzačnú námietku.

Prípustnosť dovolania nebola spôsobilá založiť ani námietka dovolateľky, že viaceré listinné dôkazy neboli vykonané spôsobom upraveným v ustanovení § 129 ods. 1 O.s.p. Prípadné pochybenie v tomto smere, i keby bolo preukázané, nezakladá totiž vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Pokiaľ totiž súd v procese dokazovania určitý dôkaz hodnotí a vyvodzuje z neho skutkový záver, no dokazovanie nevykoná spôsobom, ktorý predpisuje zákon, ide o procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., t.j. o tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá.

Dovolateľkou ďalej namietané tzv. iné vady konania, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a nesprávne právne posúdenie veci, sú síce dovolacími

dôvodmi v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p., ktoré však možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné, no samotné tieto dôvody prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá v tomto konaní úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca podal návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy tohto konania a požadovanú náhradu vyčíslil vo vyjadrení k dovolaniu. Najvyšší súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby spočívajúcej vo vypracovaní písomného vyjadrenia žalobcu k dovolaniu žalovanej [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)]. Sadzbu za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 101,25 Eur, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné (§ 15 písm. a/ vyhlášky) v zmysle ustanovenia § 16 ods. 3 vyhlášky (7,81 Eur) a s 20% DPH predstavuje spolu 127,40 Eur.

Toto uznesenie bolo prijaté senátom Najvyššieho súd Slovenskej republiky pomerom hlasov 3: 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. marca 2015

JUDr. Edita B a k o š o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová